

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecuta, vt numquàm peccaret.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

legiorum Christi, dignitas matris tunc poni potest, ut gratiam haberit totaliter auferentem fomitem, tum quia figurate aucto- ritas Ezech. fuerit.

¶ Circa primum modum uinculi quo ligatur fomes, scilicet per imperium liberi arbitrij, pro quanto dicitur Christi priuilegiu, scilicet, quod dupliciter contingit haberi uisum liberi arbitrij in materno utero. Primo, ab initio conceptionis, seu infusionis anime, & deinceps feruere, & hoc est priuilegium Christi, & hoc negatur cuiquam alteri concessum. Et per hac negationem sufficienter probatur fomitem in beata Virgine non esse ligatum per liberum arbitrium, quia fomitem ab initio habuit & continet liberi arbitrij uisum non habuit ab initio, & deinceps, quia hoc est Christi priuilegium. Secundo, contingit ex speciali gratia ad aliquem actum, ut de Ioanne Baptista potest credi quod exultauit in gaudio infans in utero; gaudere enim motus est appetitus partis, & gaudere de spiritualibus motus est appetitus superioris, qui uocatur uoluntas; constat autem Ioannis gaudium non de re sensibili, sed de Christi aduentu fuisse, & exultauit in gaudio: uerum post actum illum Ioannes sanctus perseruauit, licet non cum usu liberi arbitrij. Sicut & miraculose quandoque legitur praestitum usum loquendi ad aliquem actum aliquibus infantibus, qui tamen necessabant propterea postea loqui, sed erat sicut alii infantes, ut patet in gestis Apostolorum Simonis, & Iudae, & Faustini, Simplicii, & Beatrixis.

¶ Circa magnificationem tertii modi, quo fomes ligatus perfectius ponitur per diuinam providentiam, aduerte, quod dupliciter exponi potest illud comparatum, perfectius. Primo, ut deponet solam additionem maioris perfectionis, ita quod perfectioni interiori super additur perfectio ab exteriori prohibete, sicut si diceremus quod fons aquae est frigidus ab intrinseca qualitate, & perfectius ab extrinseco concauo monte prohibente solum calefacientem. Et hic sensus caret scrupulo, quonia con-

stat fomitem perfectius ligari ex gratia intrinseca, & providentia extrinseca prohibente inordinationem fieri, quam ex gratia intrinseca tantum. Alio modo potest exponi, ut comparationem faciat ad secundum modum uinculi, ut sit sensus,

¶ fomes perfectius ligabatur per diuinam providentiam, quam per interiorum sanctificationem: & hic sensus non caret ambiguitate, quoniam efficacius ac nobiliter refrenatur inclinatio interior ab intus, quam ab extra, fomes autem interior, quaedam est inclinatio aduersus rationem. Sed si diligentius perpexerimus, inueniemus op-

postum: aliud quippe est loqui de fomite in seipso, & aliud de actibus eius. Fomes ipse, cum inclinatio habitualis sit, optime ac propriissime per habitum curatur ac tollitur: sed actus ipse cum praeter, ac contra infusum habitum exerceri possit ex ipsa habituali inclinatione impellente, requirit ad hoc ut inobliquabilis sit manente interiori inclinatione, ad exteriorum curam, quae ad ea, quae intus, & ad ea quae extra sunt, se efficacissime extendat. Et propterea manente in beata Virgine fomite (ut supponitur) efficacius retentum actum ipsius ponitur diuina providentia ad interiora, & exteriora se extendens infallibiliter, quam gratia interioris sanctitatis non tollens tamen fomitem, quia huiusmodi gratia reliquit locum actuali usui praeter gratiam, ut patet in Io. Bapt. Hieremia, & Apostolis confirmatis uirtute ex act.

Et quamuis nobiliter esset simpliciter ab intrinseco non posse exorbitare, quam ab extrinseco, non est tamen nobiliter iter possibile in tali statu, si manentis fomitis. Et loquitur de possibili in diuinam sapientiam suauiter omnia disponentem, quae uocatur potentia ordinata. Ligatus est ergo beatae Virginis fomes usque ad conceptionem filii, & per gratiam sanctificationis relinquentis fomitem essentiam, & dominantem exercitio (ut habitualis gratia uiatorum praesidere consistit subiecto ne exorbitet in actu) & per diuinam providentiam perfectus, ut plene, ac infallibiliter praesidente, ne actus exorbitet. Et haec expositio est tanto auctore dignior, quanto subilior, & diuersitatem in littera postam modorum ligandi, & comparationem proprie penetrat, & ab ipso auctore in sequenti articulo in responsione ad primum haberi potest.

¶ Super Questionis 27. Articulum quartum. Titulus clarus est. ¶ In corpore unica est conclusio responsus quaestio. Simpliciter

¶ fomes perfectius ligabatur per diuinam providentiam, quam per interiorum sanctificationem: & hic sensus non caret ambiguitate, quoniam efficacius ac nobiliter refrenatur inclinatio interior ab intus, quam ab extra, fomes autem interior, quaedam est inclinatio aduersus rationem. Sed si diligentius perpexerimus, inueniemus op-

postum: aliud quippe est loqui de fomite in seipso, & aliud de actibus eius. Fomes ipse, cum inclinatio habitualis sit, optime ac propriissime per habitum curatur ac tollitur: sed actus ipse cum praeter, ac contra infusum habitum exerceri possit ex ipsa habituali inclinatione impellente, requirit ad hoc ut inobliquabilis sit manente interiori inclinatione, ad exteriorum curam, quae ad ea, quae intus, & ad ea quae extra sunt, se efficacissime extendat. Et propterea manente in beata Virgine fomite (ut supponitur) efficacius retentum actum ipsius ponitur diuina providentia ad interiora, & exteriora se extendens infallibiliter, quam gratia interioris sanctitatis non tollens tamen fomitem, quia huiusmodi gratia reliquit locum actuali usui praeter gratiam, ut patet in Io. Bapt. Hieremia, & Apostolis confirmatis uirtute ex act.

Et quamuis nobiliter esset simpliciter ab intrinseco non posse exorbitare, quam ab extrinseco, non est tamen nobiliter iter possibile in tali statu, si manentis fomitis. Et loquitur de possibili in diuinam sapientiam suauiter omnia disponentem, quae uocatur potentia ordinata. Ligatus est ergo beatae Virginis fomes usque ad conceptionem filii, & per gratiam sanctificationis relinquentis fomitem essentiam, & dominantem exercitio (ut habitualis gratia uiatorum praesidere consistit subiecto ne exorbitet in actu) & per diuinam providentiam perfectus, ut plene, ac infallibiliter praesidente, ne actus exorbitet. Et haec expositio est tanto auctore dignior, quanto subilior, & diuersitatem in littera postam modorum ligandi, & comparationem proprie penetrat, & ab ipso auctore in sequenti articulo in responsione ad primum haberi potest.

¶ Super Questionis 27. Articulum quartum. Titulus clarus est. ¶ In corpore unica est conclusio responsus quaestio. Simpliciter

¶ fomes perfectius ligabatur per diuinam providentiam, quam per interiorum sanctificationem: & hic sensus non caret ambiguitate, quoniam efficacius ac nobiliter refrenatur inclinatio interior ab intus, quam ab extra, fomes autem interior, quaedam est inclinatio aduersus rationem. Sed si diligentius perpexerimus, inueniemus op-

postum: aliud quippe est loqui de fomite in seipso, & aliud de actibus eius. Fomes ipse, cum inclinatio habitualis sit, optime ac propriissime per habitum curatur ac tollitur: sed actus ipse cum praeter, ac contra infusum habitum exerceri possit ex ipsa habituali inclinatione impellente, requirit ad hoc ut inobliquabilis sit manente interiori inclinatione, ad exteriorum curam, quae ad ea, quae intus, & ad ea quae extra sunt, se efficacissime extendat. Et propterea manente in beata Virgine fomite (ut supponitur) efficacius retentum actum ipsius ponitur diuina providentia ad interiora, & exteriora se extendens infallibiliter, quam gratia interioris sanctitatis non tollens tamen fomitem, quia huiusmodi gratia reliquit locum actuali usui praeter gratiam, ut patet in Io. Bapt. Hieremia, & Apostolis confirmatis uirtute ex act.

Et quamuis nobiliter esset simpliciter ab intrinseco non posse exorbitare, quam ab extrinseco, non est tamen nobiliter iter possibile in tali statu, si manentis fomitis. Et loquitur de possibili in diuinam sapientiam suauiter omnia disponentem, quae uocatur potentia ordinata. Ligatus est ergo beatae Virginis fomes usque ad conceptionem filii, & per gratiam sanctificationis relinquentis fomitem essentiam, & dominantem exercitio (ut habitualis gratia uiatorum praesidere consistit subiecto ne exorbitet in actu) & per diuinam providentiam perfectus, ut plene, ac infallibiliter praesidente, ne actus exorbitet. Et haec expositio est tanto auctore dignior, quanto subilior, & diuersitatem in littera postam modorum ligandi, & comparationem proprie penetrat, & ab ipso auctore in sequenti articulo in responsione ad primum haberi potest.

¶ Super Questionis 27. Articulum quartum. Titulus clarus est. ¶ In corpore unica est conclusio responsus quaestio. Simpliciter

ca. 6. par. 3. a med.

ca. 6. par. 3. a med.

b 15. art.

ca. 6. par. 3. a med.

